

KÖZVÉLEMÉNY

HÉTFŐI UJSÁG.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 korona, havonként 25 krajczár.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

ROSTKOWICZ ARTHUR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Horváth Mihály utca 7. sz.

Hirdetések árszabály szerint.

Az álmok és ábrándok hazája.

Irtá: **Honvéd Atilla.**

Olyan szépet és nagyot álmodni csak egyetlen nemzete képes a világnak: a magyar. Ez a nemzet valósággal az álmok országában él.

Előveszem az osztrák, olasz, német, francia, oláh, orosz, amerikai, dán, svéd iskolákban használt térképeket és hiába keresem rajta Magyarországot. Nem találok.

De hát hol van Magyarország? Megmondom, A mi álmainkban. Mert másutt nincs.

Mily boldogító álom is az nekünk, hogy — van. Ez a tündéralom bizonyítja csupán, hogy még élünk. Mert a halottnak nincs álma.

De milyen álom ez? A téli fagyban elfaradt ember is álmodik. A hideget nem érzi. Kellemes bizsergés tompítja el idegeit. A meleg szobában, a kedves otthonban képzelet magát. Szerette kedveseinek ölelését, csókját érezi. Csalfa álom. A halál ölelése, a halál csókja az. De ő nem tudja, hogy az álom a halál szövetsége.

Ez jutott eszembe, midőn Hoitsy Pál „Nagymagyarország” című röpiratát olvastam. Milyen szép álom ez. Az ezeregyéjszakába való. A félholtra korbaélt rabszolga halálos kimerültségének álma ez. De vajjon lesz-e az álmóból ébredés?

Az álom hazug. A fölcsigázott képzelet csalfasága csak. Az álom és ábránd játszi gyermek, elaggott emberroncok felüdítője csupán. Az erős, egészséges és nyugodt lelkiismeretű ember nem szokott álmodni.

Nagymagyarországról akar tinektek hazudni az álom? Hiszen még „Magyarország” sincsen meg! A regélő beszél természetes határokról, vízvázalstókról, a germán és szláv elem közé való ékelt-ség előnyeiről, stb.

Minő együgyűség! A német és szláv elem már itt van évszázadok óta a természetes határokon, a vízvázalstókon belül és mi nem tudunk megküzdeni velük. Fojtogat bennünket mind a kettő és nem bírnak védekezni.

És ebben a kétségbeesítő élet-halálharcban előáll az álom költője és csábító, szép szavakkal szó nekünk regét a jövőről, amelyet talán nem is érünk meg, mert az álom után jönni fog a megváltó halál.

Nyiltan kimondom, hogy a magyar nemzet értelmiségével lelketlen, csunya játékokat űz a „Budapesti Hírlap”, amidőn a való jelenről a jövőre álmaira akarja terelni a közfigyelmet.

Magyarok! Ne higgyetek a csalógató délibábnak, ne téveszsenek meg bennőtöket a csalóka álmok. A rideg valóság-

got lássátok csupán és az élni vágyás magasztos gondolata készítsen elő bennőtöket az új szabadságharcra. Ne engedjétek mákonynyal elaltatni magotokat, mert az ellenség szolgálatában állanak azok, akik azzal kínálnak bennőtöket.

Vigyázzatok én véreim! Az erőszak nem tudott legyőzni bennünket, de ez a mákonyos álom, ha a hatalmába kerít, a sirba fog taszítani. Ne csalóka álmokképekben, a jelenben keressétek a jövőbe vezető utat. Világosnál a legyőzött, de élő nemzetet nem sikerült a megásott sirba taszítani, de az álomba merült tetszhalottat sikerülni fog. Hallgassatok reám. Az álom az élet sirásója...

Kivándorlás az Alföldről.

Nemcsak az ármentesítés az oka a szegény emberek nyomorúságának, vannak itt nagyobb bajok is. Nézzük csak a megye térképét. A számadatok is sokat beszélnek. Az egész megye 615.916 holdnyi területén él 295.927 lélek. Ebből jut Szeged sz. kir. város 141.776 hold területére 102.901, Hódmezővásárhely törvényhatósági joggal felruházott város 132.259 hold területére 60.887, Szentes r. t. város 68.693 hold területére pedig 30.308 lélek. Ha már most Szentes, ami könnyen megeshet, szintén a törvényhatósági városok sorába lép, a tulajdonképpeni Csongrád megye 273.187 holdnyi területén 100.745 lélek marad.

Már most következtessünk. Ha az egész megye területét vesszük, úgy minden lélekre 2:08 holdnyi föld jut, miután pedig a család átlag számítva 5 tagu, apa, anya, 2 gyermek és egy kitarított, tehát a lélekszámot tekintve minden családra jutna 10:4 hold föld.

Tekintsük csak az 5 tagu család helyzetét a megye városaiban és járásaiban. Szegeden családonként jut 6:90, Hódmezővásárhelyen 10:80, Szentesen 11:30, a csongrádi járásban 9:50, a Tiszán inneni járásban 14:75, a Tiszántúli járásban 16:25 hold.

Ezek a számok azonban meghazudtolják a tényleges állapotot. Szegedről, ahol családonként csak 6:90 hold föld jut, nincs kivándorlás, míg máshol, ahol kétszer annyinál is több jutna — a kivándorlás állandó. Aránylag családonként a legtöbb föld jutna e számok szerint a Tiszán innen és túli járasok községeinek lakosai számára. De csak jutna. Ha azonban a 300 holdnál nagyobb birtokokat leszámítjuk, átlag minden 5 tagu családra csupán 2:3 hold jut. A nép csaknem kizárólag az őstermelést űzi, gazdasági ipar nincs, a kisbérlet-rendszert a nagybirtokosok nem akarják életbeléptetni, tehát egészen természetes, hogy a népfölöslegnek ki kell vándorolni, mert különben éhen pusztul.

Ha községeinket vizsgáljuk a földbirtok viszonyait, még megdöbbentőbb kép tárul elénk. Tápé, Algyő, Sándorfalva községeknek ugyszólván határak sincs, pedig a lakosság száma e három községben 11.000 léleknél több. Igazán mesebe illő e három község népének azon földhöz való ragaszkodása, amely nem nekik terem. Nyomorult napszámból tengődnek. Nemcsak a férfiak, hanem a nők, aggok és gyermekek is dolgoznak. A községi pótlódó nagyobb az egyenes adónál. Kétségbeesítő a nyomor, mégis igen mérsékelt a kivándorlás. E három község jövője a földszerzéstől függ. A százezer holdas Pallavicini-birtok déli részét kellene nekik juttatni.

Hogy a nagybirtok felosztása mennyire orvosolja a nép bajait, mutatja Horgos község felvirágzása, pedig még emberöltő sem múlt el azóta, hogy a család módon szerzett Kárász-birtok egyik részét felosztották. A nagy uradalmak fentartásának csakis hegyes és nemzeti-ségi vidéken van értelme. A magyar paraszt a rónaságot szerette mindig, ne álljon tehát utjába a nagybirtok, mert a természetes szaporodás is meg fog akadni néhány évtized múlva.

Az államnak kötelessége volna minden árverésre kerülő, 300 holdon felüli birtokot megszerezni és azt a földnélküli parasztok közt szétosztani. Az új honfoglalás kezdete volna ez. Az alföldi nagybirtokosok igyekezzenek a hegyvidék erdőit, havasi legelőit megszerezni, birtokaikat pedig apránként adják el a magyar népnek. A tőke pedig ne a földmivelők tönkretételét segítse elő, hanem ipari és kereskedelmi vállalatokat teremtsen.

Husz év alatt mintegy 2800 család hagyta el a vármegyét, tehát mintegy 14.000 lélek. Az idén is számos, földnélküli munkás család veszi kezébe a vándorbotot és ha ez még fokozódni fog, akkor a természetes szaporodás nem bírja megakadályozni a megye elnéptelenedését, amit pedig még jobban elő fognak segíteni a folyton tökéletesedő gazdasági gépek. A szegénység pedig rá fogja vinni a szapora magyar népet az egy-gyermek rendszerre, a gyermektelen házasságra, az erkölcstelenségre, amelynek melegágya, televénye a nyomor.

Rostkowitz Arthur.

Reklámdobos jótékonyág.

(P.) Néhány év óta a helybeli sajtó az őszi és téli évad kezdete és folyama alatt reklámszerűleg üti a nagy dobos a szegedi jótékonyági egyesület áldásos működéséről. Ezen reklámhajtással kapcsolatban akarok a dolog lényegéhez szólni és az egylet érdekeit a kellő értékre leszállítani. Amidőn ezt teszem, kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy engem semmiféle személyi ellenszenv, vagy bármi néven nevezendő befolyás nem vezet, hanem tisztán az igazságszeretet és a város szegényügye iránti érdeklődés, valamint annak végre-valahára a helyes mederbe való terelése és helyes megoldása.

Mert nagy csalódásban vannak úgy a nagyközönség, mint az egylet működését elismerő és dicsérő lapok akkor, midőn a jelenlegi megoldást szerencsésnek és célra vezetőnek ismerik el.

Hiszen való igazság az, hogy egyik legsebbe emberi erény az emberszeretet és a szegények, inségbejutottak, nyomorultak istápolása. És én a legnagyobb elismeréssel és halával vagyok eltelve nevezett egyesület vezetésének buzgalma és aldozat-készsége iránt, de engedjék meg nekem ezuttal azt is kijelenteni, hogy csak úgy igazi áldozat, bármilyen szerény is az, — ha a magunk erejétől jö. A jótékony egylet működését, hogy bírálat alá veszem, a most megjelent évi jelentés adott hozzá anyagot.

Mert nézzük csak meg körülményesebben ezen évi jelentés részleteit és a nem változtatható számszerű adatait; mit látunk: az évi tagdíjakból befolyt 2756 K, ezzel szemben az összes bevétel 15877 K, — és ha a tagdíjakból befolyt 2756 koronát leütjük az összes bevételből marad 13121 K. — ez szerintem kissé különös még akkor is, ha egyéb czimeken, mint népkonyhai bevételek, ágyalapítványi díjak, adományok, időközi kamatok és színi előadás jövedelméből 2655 korona bevétel lett feltüntetve.

Mert hát az így keletkezett különbözet, amely a kimutatott összes bevételnek háromszorosát teszi, Szeged város közönsége, illetve a város hatósága adja, tehát Szeged város főpénztárából utalványozza — és így ezen egyesületnek véleményem szerint Szeged minden adózó polgára tagja. És hogy ezen állítással valóban a tényeknek megfelel, nem kell másra hivatkoznom és rámutatnom, mint Szeged város köz költségvetésére, amelyből minden kétséget kizárólag kitűnik, hogy a segélyezések címénél a jótékony egyesület által fentartott népkönyha és menhely költségeihez a város hatósága 3000–3000 korona segéllyel járul évenként. De ezenkívül még a népkönyhára utalt szegények élelmezési önköltségét is fedezi, ami a múlt évben is 5558 K 91 fillért tett ki. Vagyis végösszegében a város hatósága az 1902-ik évben a jótékony egyesületet 11558 K 91 fillérrel segélyezte. Mindezekhez hozzáadva a múlt év nov. decz. hónapokra kifizetett 1905 K 60 fillért — ami az egylet végszámadásában azért nem szerepel, mivel a f. évben lett kiutalványozva — 13464 K 51 fillért tesz ki. Az évi jelentésben jelzett 15877 korona bevételből levonva a város által kifizetett 13364 K 51 f hozzájárulást és segélyt, maradt a sokat hangoztatott áldozatkészség 2412 K 49 f. Tehát a míg az egylet a szegények segélyezésére 2–3000 koronát áldoz, az agyonhallgatott városi hatóság 15–16000 koronát szentel e nemes célra.

Ime mivé törpül a jótékony egylet szegényügy rendezése; — nyíltan kimondva az igazságot, idegen tollakkal ékeskedik, ami az egylet tisztessége érdekében veszedelmes eszköz, különösen akkor, midőn ennek kikütrölését sem igyekeznek meggátolni.

Fentiekől eltekintve nem akarom az egyesület tulajdonképeni segítő munkálkodásától elvonni az elismerés pálmáját, mint amilyenek a szegény tanulók felruházása, amely ténykedését a társadalom nem is szűnik hálátelten tudomásul venni. Hiszen érdemes hatóság! ne tartsa a szegedi jótékony egylet kezébe letett szegénysegélyezést szerencsés megoldásnak, mert az valójában nem az. Mert nézzük csak a dolog másik oldalát is, tudniillik mit áldoz a szegényügyre a város, — a szegények pénzbeli segélyezésére 39.000 koronát, az ápolására 18925 koronát, összesen 57.925 koronát és ezen óriási összeg daczára a lapok folytonosan ütik városi hatóságunkat állítólag a szegények érdekében. Mindezeknél fogva az előadottakból látható, hogy nem mind arany, ami fénylik.

A város tanácsa nagyon helyesen akkor cselekedne, ha a szegényügy rendezési munkájából az egyletre eső részt is magára vállalná és a gyökeres végleges rendezést saját számára tartaná fent. Most a jelenlegi állapot nemhogy javította a szegények helyzetét, hanem ellenkezőleg a legnagyobb zavart és ellenőrizhetetlen működést idézte elő.

Amely állításom a következőkben nyer beigazolást. A hatóság azelőtt a segélyezést kizárólag pénzben eszközölte, amelynek mérve és módzatai a szegényügyi szabályrendeletben vannak meghatározva, — a népkönyha megnyitásával a részben természetbeni segélyadás is kezdett meghonosíttatni, amely ujítás a már ugyanis helytelen alapra fektetett segélyügyet amugy is komplikáltabbá tevő.

Mert melyek azok a szembeszökő bajok amelyeknek orvoslása volna első sorban eszközözendő és csak azután újabb eszmék elfogadásával a már meglevőt bővíteni. A pénzbeli segélyezés úgy történik, hogy az illető szegény kérvényt nyújt be vagy jegyzőkönyvet vetet fel a kapitányi hivatal megfelelő osztályában működő közzeggel, hogy ő elaggott, munkaképtelen és vagyontalan, tehát segélyt kér a várostól, amely körülmény megvizsgálásával az illető kerületi rendőrbiztos bizatik meg, akinek jelentése alapján azután a segély folyósítva is lesz.

De már ezen ténykedésnél igen sok visszaélés és egyéb szabályellenességek merülnek fel a szabályzat felületessége folytán, hogy csak többet ne említsek, a legtöbb esetben nincs tudva, hogy a segélyezett szegedi illetőségű-e vagy sem, mert míg más városokból gyakran fordulnak hatóságunkhoz segélymegterítésekér; addig hasonló czélból megkeresés tarthatóságainkhoz alig küldetik.

Mit értünk el most a jótékony egyesületnek a szegényügy felkarolása és beavatkozása

óta? Van a városunk ápolóhelyi szegénye, pénzbeli segélyezettje, étellel segélyezettje és legujabban lesz a jótékony egyesület által megnyitandó menhelyen elhelyezett szegénye.

Es mindennek daczára Szeged város szegényügye véglegesen rendezve nincs, mert bármely utcásarkon az ember elhalad, kéregető állja útját, daczára, hogy a város 58.000 koronát és a jótékony egyesület pedig legnagyobbfokú buzgalmat fejt ki a hálalás megszüntetésére. Mindez pedig azért, mert sem a városi rendőrkapitány, sem a városi tanács nem tudnak a szög fejire ütni.

Egészen egyszerű a megoldás. Ne adjon a város jótékony egyesületnek évi 14.000 kotona segélyt. ne adjon 39.000 korona pénzesegélyt, amely két összeg már magában 53.000 korona tekintélyes összeg, hanem ezen évi áldozatból valamint a szegényalap 140.000 koronát kitevő kész tőkéjéből bővíttesse ki a szegényápolót még 80 egyénre; a megmaradó összeget szaporítsa a következő évi költségvetés 53.000 koronájával, ebből pedig *létszámán dologházat* és akkor majd végre nagysokára csakugyan városunk hatósága le fogja vágni egyik tengeri kigyójának fejét.

Ennyit az igazság és a köz érdekében. De lesz még folytatása is.

Ujdonságok.

— **Pénzüntézetek beszámolója.** A szegedi pénzüntézetek most tartják beszámolóikat a múlt évi eredményről. A nyomott gazdasági viszonyok daczára az eredmény kielégítő a pénzüntézetek szempontjából, megdöbbentő azonban, midőn a folyton emelkedő váltótárcaikat, az ingatlanokra eszközölt betáblázásokat és a betétek állandó csökkenését tekintjük, az általános elszegényedés szomorú valósága tölt el bennünket. A mi pénzüntézetek működését a zajtalan működés képezi. A szegedi pénzpiacra az első helyen áll félszázad óta a Szeged-csongrádi takarékpénztár, amelynek élén Vass Károly vezérigazgató áll, aki előmert szaktekintély. Ez a pénzüntézet az első a vidéken. Utána következik a szegedi kereskedelmi és iparbank, amelynek vezérigazgatója Csányi János. A mérlege nem csupán fokozatos, de rohamos haladásról tesz bizonyosságot. A kézműves bank is nagyot haladt Horváth Lajos vezérigazgató vezetése alatt. A szegedi hitelbank, a szegedi takarékbank és hitel szintén fokozatos fejlődésről tesznek bizonyosságot évről-évről mérlegeikben. A kisemberek takarékoságát, a tőkegyűjtést pedig legjobban a szegedi bankkegyesület, mint szövetkezet mozditja elő. Ez a pénzüntézet rövid működése alatt is figyelmet keltő eredményeket mutat föl, ami Schäffer Vilmos igazgató érdeme. A kölcsönös segítő szövetkezet működése érdemel még méltányolást. Midőn azonban a szegedi pénzüntézetek ezidei mérlegével fognak foglalkozni a részvényesek, fölvehetnék a kérdést, hogy nem lehetne-e az összes szegedi pénzüntézetek bevonásával telepítési és magyar nemzeti célokat szolgáló, külön bankot alapítani Szegeden?

— **Giron.** A magyar lapok a szász trónörökös nő szerelmi regényével hetek óta foglalkoznak, hol rokonszenvesen, hol ellenszenvesen, de Giron származásával nem törődnek. Pedig ez is érdekelné a magyart. Mert ennek a hercegasszony-szöktető Giron nagyapjának a testvérbátyja, Giron Péter magyar szabadsághős volt. A német légióhoz tartozott és 1849. őszén halálra ítéltetett és „kegyelemből“ a börtönben pusztult el hosszú rabság után.

— **Az igazságügyi palota.** A szegedi polgári törvényszék épületét ki akarja bővíteni a kormány, hogy ott a büntető törvényszék és járásbírósi is elhelyezhető legyen. A város már átengedte az építés céljaira a polgári törvényszék mögötti telket, amelyet beépítenek és a mostani épületre a harmadik emeletet is rárakják. Ez a terv izléstelen is, czélszerűtlen is. A polgári törvényszék épülete teljesen elhibázott alkotás. A szobák szűkek, a folyosói még szűkebbek, e mellett pedig még sötétek is. Ha az egész telektömb beépül és raadásul még háromemeletes is lesz, akkor éktelenül sötét

lesz az egész épület, azonkívül elcsúfítja a Széchenyi teret is, amelynek arányos méreteinek összhangját az egyedül álló háromemeletes épület megrontja. Jobb volna, ha a mostani épületet átvenné a város és ott helyezné el a központi rendőrséget és az adóhivatalt, vagy pedig berhazzá alakítaná át, az igazságügyi palotát pedig a Kassavigadó mögötti telekre építenék és pedig úgy, hogy a magas pinczehelyiséget kézi foghazzá alakítanak át, részben pedig irattárul szolgálja, a földszinten lenne a járásbírósi, az első emeleten a törvényszék, a második emeleten pedig a segédhivatalok. A telek elég nagy, szép és csöndes helyen fekszik, terek veszik körül, a levegője tiszta, üde, a világosságot nem zárják el a berkaszarnyak stb. Szeged városa megérdemelné, hogy ne földolt-földolt kaszárnya legyen az igazságügyi palota, hanem műépítészeti szempontjából is önálló, szép és hatalmas alkotás. A város közönsége eleget áldozott már az igazságszolgáltatásnak, illő volna tehát, ha az igazságügyi kormány is tanúsítana némi áldozatkészséget a város iránt.

— **Az egyleti tultengés.** Szeged nem is annyira az iskolák, mint az egyletek városa. Annyi már az egylet, hogy a polgárság nem tudja elviselni a nagy kötelezettségeket. Valóságos tultengés ez, amelynek káros következményei már is jelentkeznek. Sajnálatos dolog, hogy a folyton szaporodó új egyletek a régieket fenyegetik pusztulással. Már több régi egylet megszüntette működését, legujabban pedig az alsóvárosi társalgóegylet áll azon a ponton. Szomorú jelenség ez, mert egyleti élet tulajdonképpen nincs is Szegeden, hanem igenis van egész sereg tolakodó alak, aki az egyletek révén akar érvényesülni, sőt érvényesül is. Ez pedig a polgárság gyöngeségére vall, amely sokszor a közadónak is súlyosabb terheket visel az egyleti tagságok révén.

— **Közgyűlés a bankkegyesületben.** A szegedi bankkegyesület, mint szövetkezet január 25-én délelőtt 10 órakor tartja az intézet hivatalos helyiségében rendes közgyűlést, amelyre az igazgatóság az alapszabályok 56. §-a értelmében ezúton is meghívja az összes üzletrészeseket. A közgyűlés napirendje a következő: 1. Három tag kijelölése a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére. 2. Az igazgatóság évi jelentése. 3. A felügyelő bizottság jelentése. 4. A mérleg megállapítása és a nyereség felosztása. 5. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság díjainak megállapítása. 6. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentvénye. 7. Jelentés az igazgatóságban történt változásokról. 8. A felügyelő bizottság megválasztása.

— **Az új tengeri kigyó.** A fogadalmi templom kérdése teljesen elposványosodott és nagyon féltő, hogy a gőzfürdő és a kulturpalota párja lesz, ha fölépül. Egyetlen hely sem szerencsés, amelyről eddig szó volt. A fogadalmi templom építésénél századokra kell előre látni. Számot kell vetni a város fejlődésével, azért a templomot a már kifejlesztett, beépült Szeged központján kell fölépíteni. Ez pedig a Valéria-tér és a régi csapátkórház közti telektömb, amelyet a királyi bizottság által megálapított nívón felül legalább még 3–4 méterrel magasabbra kell tölteni, hogy az egész várost uraló dombon épüljön a fogadalmi templom. Az építés költségeit határozott összegben megállapítani nem szabad, mert hiszen nem középület emeléséről van szó, hanem hatalmas, esetleg az ország határain túl is hírneves művészi alkotásról. A leghelyesebb volna, ha ez a nemzedék nem volna az építkezésbe, mert a mostani nemzedék minden középítkezést elszerecséltetkedett. Az eddigi építkezési bűnököt pedig kar volna ujjal tetézni.

— **Tartalékos hadnagyságok.** Névjegyeken, bemutatások alkalmával sokszor halljuk büszkén ropogtatni a szót: tartalékos hadnagyság. Ez pedig se nem cím, se nem rang, hanem csak szenvedő állapot. A nagy Németországban, amely legkatonásabb állam, nem büszke a tar-

talékos hadnagy mivoltjára senki, mert hiszen minden valamire való iparos vagy kereskedő segéd tartalékos hadnagy, de sőt sok ezredben a legénységi állomány műveltség, tanultság és tisztesség dolgában nem áll a tiszti kar mögött. Azért kar büszkélkedni, henczezni a tartalékos hadnagy címmel a polgári életben.

Tánozmulatság. A szegedi jótékony magyar asztaltársaság január 31-én zártkörű táncvigalmat rendez Nagy Károly Kossuth Lajos-sugárút 29. sz. a vendéglőjében.

Az alapítvány. A szegedi lapok hátsólapjait írták megint arról az 5000 koronás alapítványról, amelyet Lichtenberg Mór polgártársunk tett a zsidó hitközség javára. Mi is természetesen adózunk a nemeslelkű alapítónak, de a lapok túlzott és reklámszerű magasztalásait nem helyeseljük. Az alapítót magát is kellemetlenül érinthette, hogy ilyen csekélységért oly nagy hűhót csapnak a lapok. A boldog emlékeztető nemcsak Pozsonyi Ignácz uram alapítványát nem méltatta a lap, pedig ő az egész vagyont, nem csupán csekély töredékét adta emberbaráti czélra. Am emlékezzen meg az ujság négy-öt soros hírből az ilyen eseményről, de ne tegyen nevelésessé a doigot, mert ha az ujság cikkek nagyságát tekintve az ember, azt hiszi, hogy legalább 500.000 koronás alapítványról van szó. A szerénység erényét azonban nem ösmeri a szegedi sajtó.

Ki legyen főkörtész? A város főkörtészi állása megüresedett. A sógorság-komagság már is összereffent, hogy ki legyen a főkörtész. A tisztességes, becsületes eljárás természetesen az, hogy a helyettes lépjen elő a főkörtészi állásba. Ez azonban nincs nyére a sógorság-komagságnak és azon vannak, hogy a pályázati feltételekkel a jogos utódot kizárják. Nem hisszük, hogy az ilyen kézen fekvő igazgatóságot a köztörvényhatósági bizottság jóváhagyja.

Visszavont határozat. A városi tanács következetlenségét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a tápéi réti vadászterület berbeadásánál előbbi határozatát megtagadva azzal lépett a közgyűlés elé, hogy a tanács határozat ellenére az árverést hagyja jóvá. Így lett a tápéi réti vadászati joga Örlösy Gyula és társaié. Ez esetben azonban csupán azért illeti szemrehányás a tanácsot, hogy mért nem adta a bérletet mindjárt a legtöbbet ígérőnek és miért engedte elmérgesedni a leszámoló hivatal mozgalmat. Ez a visszavonás azonban nagyon tanulságos a tekintetes urakra. A tanács határozatokat máskor jobban meg kell ragni, nehogy ismétlődessen a szegyénteljes visszavonás.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferenz József keserűvíz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kelemes ízénél fogva már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet

Közgyűlési meghívó. A szegedi hitelbank részvénytársaság február 1-én d. e. 10 órakor tartja rendes évi közgyűlését az intézet saját helyiségében Várnay Lipót elnöklété alatt. A napirend tárgyai: Két részvényes kijelölése a jegyzőkönyv hitelesítésére. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentésének felolvasása. A mérleg előterjesztése, a nyereség hováfordítása iránti határozattal. Netani indítvány az alapszabályok 23. §-a szerint.

Mi hír a megyéből.

Némely ujságok czáfolni akarják a megyei kivándorlással szóló híreket. Azt is mondják, hogy ezeknek éle a Pallavicini-uraldom ellen irányul. Hazugság mind a kettő. A megyéből tényleg kivándorol a munkásnép, mi pedig a Pallavicini-uraldom ellen nem izgatunk, csupán a való igazságot tárjuk fel. Elég czudarság, hogy a Pallavicini-uraldom „Sövényháza” község czímen szerepelhet és az ögróf kivonja magát a községi pótdadók fizelése alul.

Tápé községben a gyékény-szövetkezet megteremtése életkérelés. A szövetkezet ügyében Kulinyi Zsigmond, a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkára a legelőzékenyebben látta el a szükséges fölvilágosításokkal a polgárságot. A szövetkezet az országos központi hitelszövetkezet támogatásával fog megalakulni.

Algyőn a bíró még mindig nem számolt el, az atkai berlők pénzével. Az iskolai könyv és írószerekkel kereskedő Fehér Ignác igazgatótanító elleni följelentésnek — csodák csodája —

foganatja lett. A tanfelügyelő betiltotta a további kalmárkodást, de a régi bünt nem torolta meg. A temetőben felállítandó keresztre közadakozas utján gyűjtött pénzt a polgárság. Az egyik gyűjtő ívet Wertheimer Miksa szatócs kerítette magához. Azt ígérte, hogy 80—100 koronát gyűjt össze. A leszámolás előtt is azt állította, hogy már tetemes összeg gyűlt össze, sőt az összeget is megmondta, de aztán kiderült, hogy még annyi se gyűlt össze, amennyit mondott. Ebből is tanulhatnának az algyői polgárok.

Dorosmán az ujonan alakult függetlenségi kör február 15-én tartja első bálját, amelyen meg fog jelenni dr. Kelemen Béla képviselő is.

Az igazságszolgáltatás feltjai.

Nem hiába mondja a magyar példaszó: meghalt Mátyás király, oda az igazság. Keserű szokásmondása ez a magyarnak, de van is benne valami. mert hiszen a napisajtó nem foglalkozna nap nap után a magyar igazságszolgáltatás igazságtalanságaival, baklövésével és botránnyaival, ha annak alapja nem volna. Csupán az a körülmény, hogy a büntető törvénykönyv szerint a család nem hivatalból üldözendő bűncselekmény, — oly botrány, hogy kihívja és jogossá teszi a legelkeseredtebb hangu bírálatot is.

Ez az eset, amelyről alább szólni fogunk, a maga nemében páratlan. Ilyen talán még Oroszországban sem történhetett volna meg. Nálunk azonban megtörtént, örök szégyenére azon lovagias felfogásnak, a mely a büntető-törvénykönyvünk megalkotói vezette a női becsület védelmében. A szomszédos D. községben történt az eset. Nem akarjuk ríkiti színeket még undorítóbbá tenni a dolgot, azért a történethez híven adjuk elő az esetet — a nevek megnevezése nélkül. (Annak idején ugyanis nyilvánosságra került a dolog.)

Deszk torontáli községben a lakosság elkeseredetten küzdött hosszú időn át a jegyző ellen, de hiába. Végre is akadt ember a községben, aki annyi adatot gyűjtött össze a jegyző ellen, hogy páczba került. Hálából aközség lakosságának többsége bírónak választotta.

Nem sokára a rágalom piszkos nyelve elkezdte a bírót, és a községbeli óvónót. Az a hír kelt szárnyra, hogy a bírótól gyermeke született és a szégyenét elföldelte. A rosz hír fecskeszárnyon jár. Az egész község erről beszélt. A leány, hogy becsületét megvédelmezze és a rágalom terjesztője, a jegyző ellen védekezhessen, legyőzvéen női szemérmét, bejött Szegedre, hogy a bábaképző intézetben orvosi bizonyítványt szerezzen és azzal czáfolja meg a rágalmat és a rágalmazón elégtételt vegyen magának.

Ezt megakadályozni csak a rágalmazónak állott érdekében. A leány bejött Szegedre, elment a bábaképző intézetbe. Mielőtt azonban a vizsgálat megkezdődött volna, megjelent két csendőr, akiknek Szeged város félvezetett főkapitánya adott engedélyt, — és a leányt visszahurcolták a községbe, ahol az ottani orvos minden tiltakozása daczára erőszakosan megvizsgálta és olyan bizonyítványt állított ki, amely a rágalmazó javára szolgálhat — lát-szólag.

De ezzel nem telt be a keserűség pohara. Eljött a törvényszéki vizsgálóbíró az ügyész-szel és ekkor a községi orvos a szerencsétlen óvónót minden tiltakozása daczára újbol megvizsgálta az illetők jelenlétében. A női szemérmében megalázott leány erőszakos megvizsgálásával azonban még nem elégedett meg az elvakult orvos, hanem az emlőt is úgy összemarczangolta, hogy ezzel súlyos testi-sértést okozott.

Hogy mit állapítottak meg, nem tudni. Tény azonban, hogy becsületes, lelkiismeretes orvosok hiteles bizonyítvánnyal czáfolják meg a rágalmat, és a megalázott, női szemérmében vérgig sértett leány megtette a följelentést a jegyző, a két csendőr, a vizsgálóbíró, az ügyész és az illető község orvosa ellen. Hogy mi lesz e fejletés sorsa, nem tudjuk. Annnyit azonban mondhatunk, hogy nagyon csalódnak azok, akik azt gondolják, hogy Ráday Gedeon gróf megszüntette a betyárvilágot . . .

Ugy látszik, nem hiába hangoztatjuk mi folyton, hogy a köztörvényhatóságok bűnös testületeiből ki kell verni a betyárhajlamokat.

Innen-onnan.

(Bende kir. biztossága.)

Bende Tóniról talán nem is tudja a világ, hogy valaha királyi biztos volt Szegeden, pedig az volt.

Az árviz alkalmával történt, amikor a régi Wöber-telken barakkokat építetett Tisza Lajos királyi biztos. A barakkokban való elszállásolásra egyedül Tisza adhatott engedélyt. Sok hajléktalan rókusi polgár azonban nem tudta ezt és Bendéhez fordult, aki rögtön kiállította az irást, hogy N. N. rókusi polgár és családja a barakkokban elszállásoltassék. Alá is írta a felügyelőhöz intézett irást ekkép:

Bende Antal
ker. biztos.

Igen ám, de a „ker” fölött pont is volt és úgy látszott, mintha „kir.” volna. A barakkok felügyelője tehát minden lelkiismeretfurdalás nélkül fölvetta a jelentkezőket.

Bendét a siker elkapatta és nyakra-főre utalta be a barakkokba a jelentkező magyarokat.

Egyszer maga a királyi biztos, a szigorú Tisza Lajos tartott vizsgálatot a barakkokban. Nézi-nézi az iratokat és látja, hogy mindenütt Bende szerepel kir. biztos gyanánt. Azonnal előhívatta.

— Hát két királyi biztos van Szegeden? — kiáltott föl ingerült hangon.

— Nem tudom — felelte Bende.

— Hogy mert maga a neve alá írni — kir. biztos.

Itt tévedés van kegyelmes uram, mert én kerületi rendőrbiztos vagyok és csak az egyszerűsítés kedvéért írom a „ker. biztos” jelzést.

— Máskor ez meg ne történjék.

Bende távozott és vége szakadt természetesen királyi biztosságának is. De az egyszerűsítésről azért nem tett le mégse, s ha vidéken nyomor, a vasuti kalauzok erőszakkal betesz-kolják az első osztályba — a méltóságos urat, aki azonban annyira demokrata, hogy jobban érzi magát a harmadik osztályon és csak azt sajnálja hogy negyedik osztály nincs.

(Az ismeretség haszna.)

Egyszer megesett, hogy Bende Tóni nyomozás közben valami rablótanýára tévedt, ahol egész csapat gonosztevő tanyázott. Fegyver nem volt nála, csupán az a nevezetes bot, amelylyel a tolvajok nyomát szoktak útni.

Felismerték. A zsványok összesúgtak és elálták a kijáratokat.

— Innen elevenen el nem megy az úr — kiabálta a sok hehez életű, fegyházviselt ember.

Már bicskát is rántottak, hogy leszurják, amikor az egyik zsvány melléje szegődött.

— Ne bántátok a biztos urat, Derék ember ő. Mig én a fegyházban voltam, a családomat ő segítette.

Morogtak a zsványok, de Bendét nem bántották.

— Régi ösmerősök vagyunk mi biztos úr — mondta a zsvány bizalmasan.

— Az már igaz — felelte Bende. Isten éltesse magukat is!

Szólt és koczintott a zsványokkal, majd mindegyikkel kezelt. De azért még mindig fenyegető volt a hangulat, miért is Bende tíz liter bort rendelt. Mikor pedig már jó kedvre hangolódott a zsvány banda, Bende fölállt és szavalt.

— Tisztelt uraim! A magyar ember nem hiába mondja, hogy borban van az igazság. Lássak a bor feloldja az én nyelvemet is. Tudom én, milyen nevezetes nap ez a mai ilyen díszes társaságban még nem mulattam soha. A sors személye azonban összehozott bennünket, különös polgári allasu egyéneket. Az egyik betörő, a másik hamis kartyas, a harmadik házaso, a negyedik tolvaj, sőt van közöttünk gyilkos is, én pedig szerény nyomorultul fizetett rendőrbiztos vagyok. A jó Isten teremtenyei vagyunk mindnyájan. Nem lehet senki sem arról, hogy milyen hivatalt adott neki a teremtő.

— Ez az igaz! kiáltották a zsványok.

— Azért tehát én csak azt mondom, feleljen meg mindenki a maga hivatalának. A jó Isten éltesse mindnyájunkat!

Olyan szívből jövő éljenzés zugott föl, hogy csak úgy rengett bele a csarda. Sietett mindenki koczintani Bendével.

